

Siirtolaisuusinstituutin toiminta- kertomus vuodelta 1985

Siirtolaisuusinstituutin tarkoituksena on edistää siirtolaisuuteen ja maassamuuttoon liittyvän tutkimusaineiston keräystä, tallentamista ja dokumentointia, suorittaa ja edistää siirtolaistutkimusta, julkaista siirtolaisuutta koskevia tieteellisiä tutkimuksia ja esityksiä sekä kehittää yhteistoimintaa ja työnjakoa korkeakoulujen ja muiden tutkimuslaitosten ja alan yhteisöjen kanssa. Edelleen instituutin tehtäviin kuuluu informoida ja koordinoita siirtolaistutkimuksesta ja siihen liittyvistä kysymyksistä eri tahoja sekä kotimaassa että ulkomailla.

Kuluneen toimikauden aikana Siirtolaisuusinstituutissa erityisesti tutkimustoiminta vilkastui, mikä ilmeni sekä tutkimuksen koordinoimisessa että instituutin oman tutkimustoiminnan lisääntymisenä. Yksi merkittävä tapahtuma oli Muuttoliikesymposium -85, jonka teemana oli "Muuttoliike ja tietoyhteiskunta". Siirtolaisuusinstituutti sai myös vastaanottaa arkistoonsa toimikauden aikana merkittäviä lahjoituksia, jotka omalta osaltaan tulevat parantamaan etenkin siirtolaihistorian tutkimuksen edellytyksiä.

Dokumentointi, arkistointi ja kirjasto

Siirtolaisuusinstituutin arkisto vastaanottaa ja tallentaa siirtolaisuuteen ja maassamuuttoon liittyvää siirtolaisten elämään ja itse muuttotapahtumaan liittyvää aineistoa sekä ylläpitää yhteyksiä muihin arkistoihin niin kotimaassa kuin ulkomailla. Arkistossa oli vuoden 1985 lopussa yhteensä 463 lahjoituskokoelmaa, joista toimikauden aikana saatuja on 24. Näistä yksi merkittävämpiä oli Helsingin yliopiston Etelä-Pohjalaisen osakunnan lahjoitus, joka sisältää 3303 kir-

jettä yhteensä 130 paikkakunnalta. Toinen suuri lahjoitus oli Suur-New Yorkin Suomalaisseurojen keskuustoimikunnan arkistokoelmat, jotka toimikunnan lopettaessa toimintansa maaliskuussa 1984 päätettiin lahjoittaa instituutille. Lahjoitus sisältää mm. pöytäkirjat, tiliasiakirjoja, valokuvia, lehtileikkeitä yms. Vuoden 1985 lopussa instituutin kokoelmassa oli yhteensä 7527 kpl luetteloituja siirtolaiskirjeitä. Maittain kirjeet jakaantuivat seuraavasti: USA 5419, Australia 1498, Kanada 487, Etelä-Amerikka 57, Neuvostoliitto 38, Kiina 9 ja muut maat 19.

Arkiston valokuvakokoelmassa oli toimikauden lopussa yhteensä 3718 valokuvaa (lisäys edelliseen vuoteen 484). Maittain valokuvat jakaantuivat: USA 1931, Australia 787, Etelä-Amerikka 438, Kanada 237, Ruotsi 160, Uusi-Seelanti 35, Neuvostoliitto 34, Norja 32, muut maat 64.

Lisäksi Siirtolaisuusinstituutti on toimikauden aikana ostanut yhdessä Suomi Seura r.y:n kanssa amerikansuomalaisen prof. Michael Loukisen tekemän filmin "Finnish American Lives", jota säilytetään istituutissa.

Siirtolaisuusinstituutin kirjastossa oli toimikauden lopussa n. 4000 nimikettä siirtolaisuutta ja maassamuuttoa käsitteleviä tutkimuksia ja muita julkaisuja (lisäys edelliseen vuoteen 337). Kirjastoon saapui myös 32 vuosikertaa ulkosuomalaisten eri puolilla maailmaa julkaisemia lehtiä, 18 vuosikertaa muita siirtolaisuutta käsitteleviä aikakaus- ym. julkaisuja sekä muita kausijulkaisuja ja lehtiä 53 vuosikertaa. Pääasiassa kirjaston materiaali on saatu lahjoituksina tai vaihtosuhteina instituutin omien julkaisujen

kanssa.

Tutkimustoiminta

Siirtolaisuusinstituutin tutkimustoiminta on viime vuosina laajentunut ja tämä näkyy sekä tutkimuksen koordinoinnissa että instituutin oman tutkimustoiminnan lisääntymisenä. Instituutin omaa tutkimustoimintaa varten ryhdyttiin laatimaan Siirtolaisuusinstituutin tutkimusohjelmaa vuosille 1986-1990. Koordinoinnin ja yhteistyön kehittämiseksi on ylläpidetty tutkimusrekisteriä, jossa oli toimikauden lopussa arviolta 7000 nimikettä. Vuoden 1985 aikana Siirtolaisuusinstituutissa oli käynnissä 9 tutkimusprojektia, joista toimikauden aikana valmistui yksi

1. "Turun lähtömuuttotutkimus", tutkijana VTK Matti Simpanen ja rahoittajana Turun kaupunki.

Tutkimuksella selvitettiin Turusta suuntautuneen lähtömuuton motiiveja ja rakennetta sekä tarkasteltiin muuttoprosessia ja muuton seurauksia. Tutkimuksen perusjoukkona olivat kaikki vuonna 1984 Turusta muualle Suomeen muuttaneet vähintään 19 vuotta täyttäneet henkilöt.

Tutkimusraportin mukaan Turusta muutto on tavallista useammin merkinnyt siirtymistä vuokrakerrostalosta naapurikuntaan omistusasuntoon, joka useimmiten on ollut pientalo. Asumisolot parantuivat muuton myötä selvästi. Samoin mm. sosiaali- ja terveyspalvelut koettiin uudessa asuinkunnassa paremmiksi kuin Turussa. Sensijaan työssä ja toiminnoissa ei tapahtunut olennaisia muutoksia - suurin osa kävi muuton jälkeenkin töissä Turussa.

Tutkimuksen luovutustilaisuudessa todettiin sen herättävän jatkotutkimuksen tarvetta Turun sisäisistä muuttovirroista ja Turkuun muutoista.

Käynnissä olevia projekteja olivat

2. "Suomen Australian siirtolaisuuden" tutkimus, tutkijana Olavi Koivukangas. Toimikauden aikana valmistui n. 700-sivui-

nen käsikirjoitus, jonka perusteella ryhdyttiin laatimaan suppeampaa tieteellistä tutkimusta. Tämän tutkimuksen "Meri, kulta ja sokeriruoko: suomalaiset Australiassa 1851-1947" kääntäminen englanninkielelle alkoi syksyllä 1985 ja se on tarkoitus esittää yliopistollisena väitöskirjana vuoden 1986 aikana. Tutkimus on tarkoitus myös omistaa Australian eurooppalaisen asutuksen 200-vuotisjuhliille 1987-88.

3. "Paluuoppilaiden sopeutuminen ja koulumenestys", tutkijoina VTM Jouni Korkiasaari ja Statens Invandrarverketista Ruotsista FK Helena Pentinsaari. Tutkimuskohteenä on 371 Ruotsista muuttanutta peruskoululaista kaikilta luokkaasteilta. Projektin rahoitus on saatu Suomen opetusministeriöltä sekä Ruotsin työmarkkina-, sosiaali- ja koulutusministeriöltä.

Jouni Korkiasaaren osuutena on selvittää paluuoppilaiden koulumenestystä ja kansallista identiteettiä sekä näihin yhteydessä olevia taustatekijöitä. Helena Pentinsaaren tutkimusongelmana on paluulasten opetus opettajien, vanhempien ja lasten omasta näkökulmasta. Molemmat tutkimusraportit ilmestyvät vuoden 1986 alkupuolella.

4. "Paluumuuttajien sosiaali-, terveys- ja työvoimapaalvelut - tarve, käyttö ja ongelmat", tutkijana VTM Jouni Korkiasaari ja tutkimuksen rahoittajana sosiaalivirasto, lääkintöhallitus ja työvoimaministeriö.

Tutkimustiedot on kerätty noin 450:ltä aikuisikäiseltä paluumuuttajalta ja noin 120:ltä kuntien sosiaali-, terveys- ja työvoimaviranomaiselta. Tutkimus valmistuu vuoden 1986 alkupuolella.

5. "Ruotsinsuomalaiset paluumuuttajat yrittäjinä", tutkijana VTK Matti Simpanen ja tutkimuksen rahoittajana työvoimaministeriö. Tutkimuksen tarkoituksena on selvittää ruotsinsuomalaisten paluumuuttajien toimintaa yrittäjinä ja siihen liittyviä ongelmia. OECD järjestää Suomessa kesäkuussa 1986 paikallisia työllisyysaloitteita käsittelevän konferenssin, jonka yhtenä

aineistona tutkimus tulee olemaan.

6. "Siirtolaisuutta koskeva lehdistökirjoittelu Suomessa 1880-1939 ja 1945-1984". Suomen Akatemian rahoittama tutkimus suoritetaan yhteistyössä Tampereen yliopiston tiedotusopin laitoksen kanssa, jossa VTL Taisto Hujanen tutkii ajanjakson 1945-1984. Varhaisempi ajanjakso tutkitaan Siirtolaisuusinstituutissa, jossa tutkijana on toiminut 1.9. alkaen FM Kimmo Koironen.

Tutkimuksen tavoitteena on lehdistön siirtolaisuuskirjoittelun avulla tarkastella suomalaisen identiteetin ominaisuuksia ja kehitystä. Tähän pyritään liittämällä siirtolaiskirjoittelu kultturelliseen yhteyteensä. Tutkimuksessa on kaksi vaihetta: vaiheessa 1 hahmotellaan lähinnä kvantitatiivisesti kirjoittelun volyyymi ja yleinen rakenne. Vaiheessa 2 tutkimusote on kvalitatiivinen, jolloin kirjoittelusta valitaan teemoja lähemmän tarkastelun kohteeksi.

Lisäksi toimikauden aikana valmisteltiin kolme tutkimusprojektia:

7. "Muuttajan muuttoturva - sisältö, toteuttaminen ja kehittämistarve", jolle on anottu rahoitusta työvoimaministeriöltä ja jonka tutkijaksi on esitetty VTM Jouni Korkiasaarta.
8. "The American Massmedia View of Finnish Immigrants during 1880-1939". Ensi vaiheessa tässä tutkimuksessa on tarkoitus kerätä materiaalia Pohjois-Amerikasta. Keräystyön suorittaa VTL Ismo Söderling vuoden 1986 aikana.
9. "Amerikan- ja australiansuomen tutkimusprojekti". Tässä prof. Pertti Virtarannan johtamassa ja Suomen Akatemian rahoittamassa projektissa amerikan- ja kanadansuomea koskevat tutkimukset tehdään Helsingin ja Jyväskylän yliopistoissa sekä Åbo Akademiassa. Australiansuomen tutkimus liittyy Siirtolaisuusinstituutissa suoritettuun Australian siirtolaisuuden tutkimukseen, sen tutkijana on FM Hannele Hentula ja suorituspaikkana Turun yliopisto ja Siirtolaisuusinstituutti.

Maassamuuttoa käsittelevä Muuttoliikesymposium järjestettiin kolmannen kerran marraskuussa 1985. Kansainvälisyyttä symposiumissa edusti Julian Aveling (puhujassa), joka osallistui symposiumiin OECD:n edustajana.

Seminaaritoiminta

Siirtolaisuusinstituutti järjesti 18. - 20. marraskuuta järjestyksessä kolmannen maassamuuttoon ja sen erityispiirteisiin keskittyvän Muuttoliikesymposium 1985:n. Ensimmäinen symposium pidettiin marraskuussa 1975. Tuolloin tarkasteltiin lähinnä muuton yksilöllisiä vaikutuksia. Haluttiin esimerkiksi tietää, millaisia vaikutuksia muutoilla on ihmisiin ja toisaalta niihin alueisiin, joita voimakkaat väestömuutokset ovat kohdanneet. Toinen symposium pidettiin marraskuussa 1980, jolloin teemana olivat maassamuuton uudet piirteet. Elinkeinorakenteen muuttuessa kaupungistumisprosessi oli selvästi heikentynyt ja muuttoliike suuntautui yhä enenevästi pois päin suurista keskuksista. Haluttiin myös selvittää, miten ympäristön laatukysymykset vaikuttivat muuttoliikkeen.

Muuttoliikesymposium -85:n teemana oli "Muuttoliike ja tietoyhteiskunta". Tulevaisuudessa tapahtuvan muuttoliikkeen tarkastelulle on omistettu tutkimuksissa ja suunnitelmassa tähän mennessä sängen vähän huomiota. Maassamuutossa on kuitenkin odotettavissa perustavaa laatua olevia muutoksia. Suomi on parhaillaan siirtymässä yhteiskuntaan, jossa uudella teknologialla on merkittävä asema. Näitä kysymyksiä pohdittiin kolmen päivän ajan 35 alustajan voimin ja seitsemässä työryhmässä. Kaikkiaan symposiumiin osallistui 140 henkilöä. Symposiumraportti ilmestyi vuoden 1986 aikana.

Muu yhteistoiminta

Suomi Collegen (Hancock, Mich.) johtaja Dr. Ralph J. Jalkanen vieraili instituutissa 25.3. ja piti luennon Suomi Opiston toiminnasta ja amerikkansuomalaisten kulttuurista.

Turun työvoimatoimisto järjesti 1.7. Siirtolaisuusinstituutin tiloissa tiedotustilaisuuden paluumuuttoa suunnitteleville. Tarkoituksena oli antaa tietoja työ-, asunto-, koulutus- ja verotusasioista lähinnä Turussa ja Turun ympäristössä. Tilaisuuteen osallistui 40 Suomessa lomailevaa siirtolaista, jotka

olivat harkitsemassa paluumuuttoa.

29.7. Siirtolaisuusinstituutissa vieraili Australian National Universitystä Dr. Charles A. Price ja piti vierailuluennon aiheesta Australian siirtolaisuus ja sen tutkimus.

23.8. piti Siirtolaisuusinstituutissa kokouksen ruotsalaissuomalaisen kulttuurikysymyksiä valmisteleva ruotsalaissuomalainen työryhmä.

Siirtolaisuusinstituutin henkilökunta ja projektitutkijat osallistuivat toimikauden aikana yhteensä 22 seminaariin, joista 19:ään alustajina. Kuopion yliopiston ja Minnesotan yliopiston Reunion of Sisters -yhteisprojekti järjesti Kuopiossa 19.-20.6. seminaarin Workshop on Minna Canth, jossa Olavi Koivukangas piti esitelmän aiheesta "Finnish Emigration to the United States". "Migrationsforskningens nuläge och framtid - koordineringen och samarbetet gällande migrationen mellan Finland och Sverige" oli Ismo Söderlingin Ylitorniossa 30.5. suomalaisruotsalaiselle sosiaalialan virkamiestyöryhmälle pitämän esitelmän aiheena. Muuttoliikesymposium -85:ssä piti Olavi Koivukangas esitelmän aiheesta "Vuosina 1981-85 Suomessa tapahtuneet muuttoliikeilmiöt ja tutkimustilanne" ja Ismo Söderling aiheesta "Ravenstein muuttoliiketutkijana - yhteiskuntatieteellinen näkökulma". Ruotsista paluu ja erityisesti paluuooppilaiden koulumenestys ja sopeutuminen oli tutkija Jouni Korkiasaaren 10:ssä eri tilaisuudessa pitämän alustuksen aiheena.

Julkaisu- ja toiminta

Kuluneen toimikauden aikana ilmestyi sarjassa TUTKIMUKSIA—FORSKNINGSRAPPORTER—RESEARCH REPORTS kaksi julkaisua:

Muuttoliikkeitä koskeva tutkimuspoliittinen ohjelma. Tutkimuksia-Forskningsrapporter-Research Reports n:o 3, Turku 1985, 23 s., ja

Matti Simpanen, Turun lähtömuuttotutkimus. Turusta vuonna 1984 muualle Suomeen muuttaneet. Tutkimuksia-Forskningsrapporter-Research Reports n:o 4,

Turun kaupunki, painatuskeskus ja Turun yliopiston offset-paino 1985, 108 s.

Siirtolaisuusinstituutissa vuonna 1983 valmistuneen tutkimuksen "Ruotsista Suomeen vuosina 1980-81 palanneet" englanninkielinen lyhennelmä ilmestyi työvoimaministeriön sarjassa:

Jouni Korkiäsaari, *Returnees from Sweden to Finland in 1980-81. Migration Reports 18.* Ministry of Labour, Planning Department, Helsinki 1985, Finland, 133 p.

SIIRTOLAISUUS-MIGRATION -aikakauslehteä ilmestyi neljä numeroa. Lehdessä julkaistiin yhteensä 12 tieteellistä artikkelia, lisäksi erilaisia tiedotuksia ja kirja-arvosteluita. Kaikkiaan lehden vuoden 1985 vuosikerrossa oli 144 sivua.

Lisäksi Siirtolaisuusinstituutissa laadittiin kirjoituksia ja artikkeleita, joissa siirtolaisuutta ja maassamuuttoa tarkasteltiin eri lähtökohdista. Näistä mainittakoon mm.:

Olavi Koivukangas; *Winnig their Bread Abroad*, *Blue Wings. Finnair*. September-October 1985, ss. 18-20.

Olavi Koivukangas; "Finska invandrare i fokus", *Invandrare och minoriteter*, Nr 6, December 1985, ss. 32-33.

Olavi Koivukangas; "Muuttoliike ja vähemmistöjen ongelmat Pohjoismaissa", *Historian ja yhteiskuntaopin opettajien vuosikirja XVII*. Pieksämäki 1985, ss. 49-65.

Ismo Söderling ja Jouni Korkiäsaari, "Ruotsinsuomalaiset - lähellä ja kaukana", *Mielenterveys* 5/1985,

ss. 4-7.

Jouni Korkiäsaari, "Return Migration from Sweden to Finland", *Yearbook of Population Research in Finland XXIII*, 1985, pp. 137-146.

Talous

Siirtolaisuusinstituutti on toiminut opetusministeriöltä saamansa 630 000 markan määrärahan turvin, johon loppuvuodesta saatiin 130 000 markan lisämääräraha. Lisäksi instituutti sai merkittävää tukea Turun kaupungilta ja Suomen Akatemialta Muuttoliikesymposium 85:n järjestämiseen. Turun kaupunki myönsi instituutille koko vuokraa vastaavan avustuksen, joka vuonna 1985 oli 121 974,60 mk. Kaarle Hjalmar Lehtisen rahaston loppusumma toimikauden lopussa oli 733,441,42 mk. Siirtolaisuusinstituutin taseen loppusumma toimikauden lopussa oli 1 448 308,42 mk.

Toimitilat

Siirtolaisuusinstituutti on toiminut vuodesta 1981 lähtien Turun kaupungilta vuokratuissa tiloissa. Kiinteistö, jossa tilat sijaitsevat, on rakennettu 1900-luvun alussa teollisuuskäyttöön. Tästä johtuu, että nämä 400 m² tilat eivät täysin vastaa instituutin tarpeita, etenkin tämä koskee arkistoa, kirjastoa ja tutkijahuoneitten laatua ja määrää. Instituutti onkin myös kuluneen toimikauden aikana käynyt neuvotteluja sekä opetusministeriön että Turun kaupungin kanssa toimitilaongelmien ratkaisemiseksi.

INSTITUTE OF MIGRATION
Annual Report
1985

The purpose of the Institute of Migration is to promote the collection, storage and documentation of research material relating to emigration and internal migration, carry out and support migration studies, publish scholarly studies relating to migration and promote collaboration and the division of labor among institutions of higher education and research institutes as well as associations active in this area. Further, the tasks of the Institute include co-ordinating research projects and disseminating information about migration studies and related matters to various interested parties both at home and abroad.

During the course of 1985, research activity in especial gained momentum both in the co-ordinating sector and in the organization's own work, as reflected in an increased output. A noteworthy event was Muuttoliikesymposium -85 (Migration Symposium -85), the theme of which was "Migration and the Information Society." During the year, the Institute also was the recipient of significant donations for its archives, which are bound to open up wider vistas in, especially, the field of historical migration research.

Documentation, Archives and Library

The archives of the Institute of Migration receives and puts of file material relating to emigration and internal migration — with respect to both life among emigrants and the event of migration as such — and maintains contact with other archives both at home and abroad. By the end of the year, the archives contained a total of 463 collections received as gifts, 24 of them received during the years of the report. One of the most notable of the collections was donated by the South Bothnian (Etelä-Pohjalainen) Student Union of the University of Helsinki; it comprises 3,303 letters from 130 localities. Another major donation consisted of the archival collections of the Central committee of the Finnish Societies of Greater New York, which the committee which decided to turn over to the Institute upon its winding up its work in March 1984; the collections contain minutes of meetings, financial statements, photographs, newspaper clippings, etc. At the end of 1985, the archives of the Institute contained a total of 7,527 catalogued letters written by emigrants. Classified according to country of origin, the letters fall into the following national categories: U.S.A. 5419, Australia 1498, Canada 487, South America 57, U.S.S.R. 38, China 9 and other countries 19.

At the turn of the year, the photograph col-

lections of the archives contained altogether 3,718 pictures, for an increase of 484 over the previous year's total. The numbers from different countries were: U.S.A. 1931, Australia 787, South America 438, Canada 237, Sweden 160, New Zealand 35, U.S.S.R. 34, Norway 32 and other countries 64.

In addition, the Institute of Migration purchased, together with the Suomi-Seura, Prof. Michael Loukinen's documentary film "Finnish American Lives," which is now in the possession of the Institute.

At the end of the year of the report, the library of the Institute of Migration contained some 4,000 titles of studies and other publications dealing with emigration and immigration. The library also received the year's numbers of 32 newspapers published by Finnish emigrants in different countries round the globe, 18 annual volumes of other periodicals dealing with the subject of emigration as well as 53 annual volumes of other periodicals and newspapers. In the main, the library material has been received as donations or through exchanges made with the Institute's own publications.

Research Activity

The research activity of the Institute of Migration has expanded in recent years, and this can be seen in both the co-ordination of projects and an increase in the Institute's own research work. With its own work in view, the Institute's research program for the years 1986-1990 began to be drawn up. To develop co-ordinating activity and collaborative efforts, a research register has been kept, which at the turn of the year contained an estimated 7,000 titles. During the course of 1985, nine research projects were in progress at the Institute of Migration.

Seminar Activity

The third Migration Symposium organized by the Institute to discuss internal migration and its special features was held November 18-20, 1985. The first symposium was held in November 1975 and the second five years later.

The theme of Muuttoliikesymposium -85 was "Muuttoliike ja tietoyhteiskunta" (Migration and the Information Society). So far, very little attention has been paid in studies and plans to the migratory movements likely to take place in the future. Changes of a fundamental nature, however, can be expected to occur in the migrations inside the country. Finland is currently becoming transformed into a society in which technological innovations play an important role. The questions raised by this process were examined over a period of three days, during which 35 papers were read and seven special work groups held separate sessions. All told,

140 persons attended the symposium. The symposium report is scheduled to appear in 1986.

Finances

The Institute of Migration has functioned on the strength of a grant from the Ministry of Education amounting to 630,000 markkas, augmented by an additional 130,000 markkas appropriated in the latter part of the year. Further, the Institute re-

ceived valuable financial assistance from the City of Turku and the Academy of Finland in organizing the Migration Symposium '85. The appropriation made by the city covered the rental payments as whole. The credit balance of the Kaarle Hjalmar Lehtinen Fund at year's end was Mk 733,441.42. The accounts of the Institute of Migration showed a balance at the turn of the year of Mk 1,448,308.42.

